# T087 TKL 5 (10) Luận Thập Trụ Tỳ Bà Sa Q7

*Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)*

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7

LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA
QUYEÅN 7
Phaåm 13: PHAÂN BIEÄT PHAÙP THÍ

Ñoái vôùi boá thí tieàn cuûa, Boà-taùt neân tu hoïc nhö vaäy. Ngoaøi ra, neân tu hoïc boá thí phaùp. Nhö keä noùi: Trong caùc thí Phaùp thí hôn heát, Ngöôøi trí neân tu haønh phaùp aáy. Trong heát thaûy caùc phaùp boá thí, thì phaùp thí laø phaùp baäc nhaát vaø toát ñeïp nhaát. Boá thí theo phaùp naøy, ngöôøi trí neân thöïc haønh. Hoûi: Taïi sao oâng chæ noùi ngöôøi trí neân thöïc haønh phaùp thí? Ñaùp: Neáu thöïc haønh phaùp thí maø khoâng coù trí tueä, töùc laø noùi dò luaän. Noùi dò luaän thì mình maát lôïi vaø laøm cho keû khaùc maát lôïi. Hoûi: Nhöõng gì goïi laø dò luaän? Ñaùp: Khi saép dieät ñoä, Phaät baûo thaày A-nan: “Keå töø nay veà sau, thaày neân nöông töïa vaøo Tu-ña-la (Kheá kinh), ñöøng nöông töïa vaøo ai khaùc. Naøy A-nan! Theá naøo laø nöông töïa vaøo Tu-ña-la maø khoâng nöông töïa vaøo ai khaùc? Ví nhö coù thaày Tyø-kheo ñeán noùi nhö vaäy: Toâi hieän theo Phaät nghe phaùp, laõnh nhaän lôøi Ngaøi daïy, ñoù laø phaùp, ñoù laø thieän, ñoù laø nhöõng gì Phaät ñaõ daïy. Thaày Tyø-kheo aáy noùi vaäy, oâng chôù chaáp nhaän hay xaû boû maø caàn phaûi suy xeùt nghe cho kyõ, roài ñem kinh luaät ñoái chieáu vôùi nhöõng lôøi thaày aáy noùi. Neáu lôøi aáy khoâng truøng vôùi kinh luaät, laïi coøn traùi ngöôïc vôùi nghóa cuûa caùc phaùp töôùng, thì oâng neân baûo thaày Tyø-kheo aáy: Phaùp aáy hoaëc khoâng phaûi Phaät noùi, hoaëc laø tröôûng laõo ñaõ nhaän laõnh sai laàm. Vì sao? Vì phaùp aáy khoâng ñuùng vôùi kinh luaät, laïi coøn traùi ngöôïc vôùi nghóa cuûa caùc phaùp töôùng, cho neân ñoù chaúng phaûi laø phaùp, chaúng phaûi laø thieän, chaúng phaûi laø nhöõng gì maø Phaät daïy. Bieát nhö vaäy roài thì neân gaït boû ñi. Laïi coù thaày Tyø-kheo khaùc ñeán noùi nhö vaäy: Nôi truù xöù cuûa ñaïi

chuùng kia coù vò Thöôïng toïa gioûi thuyeát kinh luaät, toâi ñang theo vò aáy nghe phaùp, laõnh thoï lôøi daïy, ñoù laø phaùp, ñoù laø thieän, laø nhöõng gì maø Phaät ñaõ daïy. Lôøi thaày Tyø-kheo aáy noùi, oâng chôù chaáp nhaän maø cuõng chôù xaû boû, caàn phaûi suy xeùt nghe cho kyõ roài ñem linh luaät ñoái chieáu vôùi nhöõng lôøi maø thaày aáy noùi. Neáu lôøi aáy khoâng ñuùng vôùi kinh luaät, laïi coøn traùi ngöôïc vôùi nghóa cuûa caùc phaùp töôùng, thì oâng neân baûo thaày Tyø-kheo aáy: Naøy Tröôûng laõo! Vò Tyø-kheo Taêng vôùi phaùp töôùng vaø thieän töôùng aáy, hoaëc ñaõ laøm chuyeän phi phaùp, ñaõ noùi ñieàu khoâng phaûi, hoaëc laø tröôûng laõo ñaõ nhaän laõnh sai laàm. Vì sao? Vì phaùp aáy khoâng ñuùng vôùi kinh luaät, laïi coøn traùi ngöôïc vôùi nghóa cuûa caùc phaùp töôùng, neân noù chaúng phaûi laø phaùp, chaúng phaûi laø thieän, chaúng phaûi laø nhöõng gì maø Phaät ñaõ daïy. Bieát nhö vaäy roài, neân gaït boû ñi. Laïi coù thaày Tyø-kheo khaùc ñeán noùi nhö vaäy: ÔÛ truù xöù kia, coù nhieàu Tyø-kheo trì kinh, trì luaät, trì Ma-ña-la-ca, toâi hieän theo nôi aáy maø nghe phaùp, nhaän laõnh lôøi daïy, ñoù laø phaùp, ñoù laø thieän, laø nhöõng gì maø Phaät ñaõ daïy. Thaày Tyø-kheo aáy noùi, oâng chôù chaáp nhaän cuõng chôù coù boû ñi, maø caàn phaûi suy xeùt cho kyõ, roài ñem kinh luaät ñoái chieáu vôùi nhöõng lôøi maø thaày aáy noùi. Neáu lôøi aáy khoâng ñuùng vôùi kinh luaät, laïi coøn traùi ngöôïc vôùi nghóa cuûa caùc phaùp töôùng, thì oâng neân baûo thaày Tyø-kheo aáy: Naøy Tröôûng laõo! Vôùi phaùp töôùng vaø thieän töôùng cuûa Tyø-kheo Taêng aáy, hoaëc ñaõ laøm chuyeän phi phaùp, hoaëc ñaõ noùi ñieàu khoâng phaûi, hoaëc laø tröôûng laõo ñaõ nhaän laõnh sai laàm. Vì sao? Vì phaùp aáy khoâng ñuùng vôùi kinh luaät, laïi coøn traùi ngöôïc vôùi nghóa cuûa caùc phaùp töôùng, cho neân ñoù chaúng phaûi laø phaùp, chaúng phaûi laø thieän, chaúng phaûi laø nhöõng gì maø Phaät ñaõ daïy. Bieát nhö vaäy roài neân gaït boû ñi. Laïi coù thaày Tyø-kheo khaùc ñeán noùi nhö vaäy: Trong truù xöù kia, coù Tröôûng laõo Tyø-kheo laø ngöôøi hieåu nhieàu bieát roäng, ñaùng toân troïng. Toâi hieän theo vò aáy nghe phaùp, nhaän laõnh lôøi daïy, ñoù laø phaùp, ñoù laø thieän, laø nhöõng gì maø Phaät ñaõ daïy. Thaày Tyø-kheo aáy noùi, oâng chôù chaáp nhaän cuõng chôù boû qua, caàn phaûi suy xeùt nghe cho kyõ, roài ñem kinh luaät ñoái chieáu vôùi nhöõng lôøi thaày aáy noùi. Neáu lôøi aáy khoâng ñuùng vôùi kinh luaät, laïi coøn traùi ngöôïc vôùi nghóa cuûa caùc phaùp töôùng, thì oâng neân baûo thaày Tyø-kheo aáy: Naøy Tröôûng laõo! Tyø-kheo coù phaùp töôùng vaø thieän töôùng aáy, hoaëc ñaõ laøm chuyeän phi phaùp, hoaëc ñaõ noùi ñieàu khoâng phaûi, hoaëc tröôûng laõo ñaõ nhaän laõnh sai laàm. Vì sao? Vì phaùp aáy khoâng ñuùng vôùi kinh luaät, laïi coøn traùi ngöôïc vôùi nghóa cuûa caùc phaùp töôùng, cho neân ñoù chaúng phaûi laø phaùp, chaúng phaûi laø thieän, chaúng phaûi laø nhöõng gì maø Phaät ñaõ daïy. Bieát nhö vaäy roài, neân gaït boû ñi”.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 204

Boán vieäc vöøa noùi ñoù laø dò luaän. Vì vaäy noùi ngöôøi trí khoâng nöông vaøo dò luaän maø thöïc haønh phaùp thí thanh tònh. Hoûi: Laøm sao bieát phaùp thí laø cao hôn heát trong caùc loaïi boá thí? Ñaùp: Kinh noùi: “Boá thí coù hai loaïi, laø boá thí tieàn cuûa vaø boá thí phaùp. Trong hai loaïi aáy, thì phaùp thí laø cao hôn heát. Laïi

nöõa: Trong kinh Quyeát Ñònh Vöông Ñaïi Thöøa, Ca ngôïi veà coâng ñöùc thuyeát phaùp, Vaø nghi thöùc tröôùc khi thuyeát phaùp, Neân thöôøng xuyeân tu taäp thöïc haønh. Neáu muoán boá thí phaùp cho chuùng sinh thì Boà-taùt phaûi laøm nhö kinh Quyeát Ñònh Vöông Ñaïi Thöøa, laø khen ngôïi coâng ñöùc cuûa phaùp sö, vaø naém roõ nghi thöùc thuyeát phaùp maø tuøy thuaän tu hoïc. Nghóa laø ngöôøi thuyeát phaùp phaûi thöïc haønh boán phaùp. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø: 1. Hoïc nhieàu hieåu roäng, coù khaû naêng laøm chuû ñöôïc heát thaûy lôøi aên tieáng noùi, caâu chöõ saùch vôû. 2. Bieát moät caùch chaéc chaén veà moïi phaùp theá gian vaø xuaát theá gian ñeàu laø töôùng sinh dieät. 3. Ñaõ ñöôïc thieàn ñònh vaø trí tueä, ñoái vôùi caùc kinh phaùp neân tuøy thuaän khoâng coøn tranh caõi. 4. Thöïc haønh nhö phaùp ñaõ thuyeát khoâng theâm cuõng khoâng bôùt. Nôi thuyeát phaùp laø toøa sö töû laïi coù boán phaùp. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø: 1. Saép böôùc leân phaùp toøa, tröôùc tieân neân cung kính leã baùi ñaïi chuùng, sau ñoù môùi böôùc leân phaùp toøa. 2. Trong thính chuùng coù ngöôøi nöõa thì neân quaùn baát tònh. 3. Oai nghi nhìn ngoù töôùng cuûa baäc Ñaïi nhaân, phoâ dieãn phaùp aâm vôùi neùt maët haøi hoøa thanh thaûn laøm cho moïi ngöôøi ñeàu tin nhaän, khoâng noùi ñeán kinh saùch ngoaïi ñaïo, taâm khoâng coù gì khieáp sôï. 4. Ñoái vôùi nhöõng caâu hoûi vaën thoâ loã, neân thöïc haønh nhaãn nhuïc ñeå traû lôøi. ÔÛ treân toøa sö töû laïi coù boán phaùp. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø: 1. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh phaùt sinh yù töôûng laøm nhieàu lôïi ích. 2. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh khoâng naûy sinh yù töôûng veà ngaõ. 3. Ñoái vôùi caùc loaïi vaên töï khoâng naûy sinh yù töôûng veà phaùp. 4. Nguyeän cho caùc chuùng sinh nghe phaùp töø mình thuyeát giaûng seõ khoâng thoái chuyeån ñoái vôùi ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. ÔÛ treân toøa sö töû laïi coù boán phaùp. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø: 1. Luoân luoân kheùo an truù trong phaùp moân Ñaø-la-ni, tin vaø thích



giaùo phaùp saâu saéc. 2. Coá gaéng ñaït ñöôïc Baùt-chu Tam-muoäi, chòu khoù thöïc haønh tinh tieán trì giôùi thanh tònh. 3. Khoâng thích taát caû moïi nôi sinh ra, khoâng tham lôïi döôõng, khoâng caàu quaû baùo. 4. Ñoái vôùi ba giaûi thoaùt moân taâm khoâng coù gì nghi ngôø. Laïi coù naêng löïc deã daøng phaùt khôûi caùc Tam-muoäi saâu xa, ñaày ñuû oai nghi, nhôù nghó kieân coá, yù nieäm an truù trong trí tueä, khoâng ñuøa côït, khoâng voäi vaøng, bieát hoå theïn, khoâng meâ loaïn, lôøi noùi khoâng coù sai laàm, giöõ gìn caùc caên, khoâng tham muøi vò thôm ngon. Kheùo leùo thaâu nhieáp tay chaân, moïi yù nieäm ñaõ nghó ñeán khoâng queân. Thích thöïc haønh Ñaàu ñaø, phaân bieät roõ raøng phaùp theá gian vaø xuaát theá gian, taâm khoâng nghi ngôø hoái tieác, ngoân töø chöông cuù khoâng theå naøo cuøng taän, caàu lôïi ích an oån cho taát caû ngöôøi nghe chöù khoâng tìm ñeán sai laàm cuûa hoï. Coù nhöõng phaùp nhö vaäy thì thích hôïp ôû treân toøa sö töû. 1. Khoâng töï khinh mình (maëc caûm). 2. Khoâng coi thöôøng thính giaû. 3. Khoâng xem thöôøng nhöõng gì mình noùi. 4. Khoâng vì lôïi döôõng. Ñöùc Phaät baûo A-nan: Ngöôøi thuyeát phaùp neân noùi nhöõng phaùp gì? Naøy A-nan! Nhöõng phaùp ñaùng noùi laø phaùp voâ vi, voâ töôùng khoâng theå neâu ra, khoâng theå dieãn taû ñöôïc. Toân giaû A-nan thöa:

Baïch Theá Toân! Phaùp neáu nhö vaäy thì laøm sao coù theå noùi? Ñöùc Phaät noùi: Naøy A-nan! Phaùp naøy raát saâu xa cho neân Nhö Lai duøng boán töôùng laøm phöông tieän ñeå dieãn noùi cho moïi ngöôøi ñeàu bieát: 1. Duøng aâm thanh. 2. Duøng teân goïi. 3. Duøng lôøi noùi. 4. Duøng nghóa lyù. Laïi duøng boán nhaân duyeân ñeå noùi phaùp cho moïi ngöôøi ñeàu nghe: 1. Chuùng sinh ñaùng ñoä thì neân ñoä. 2. Chæ noùi ñeán teân goïi cuûa saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc. 3. Duøng caùc loaïi vaên töø, chöông cuù laøm lôïi ích cho chuùng sinh. 4. Duø coù duøng teân goïi ñeå noùi nhöng cuõng khoâng ñaït ñöôïc. Ví nhö baùt daàu thanh tònh khoâng veát baån, ngöôøi nhìn vaøo trong ñoù töï thaáy maët mình. Naøy A-nan! Thaày hoaëc thaáy hoaëc nghe ngöôøi nam trí tueä, hay ngöôøi nöõ trì giôùi, hoaëc ñeä töû baäc Thaùnh naøo coù theå noùi raèng toâi



nhìn vaøo baùt daàu thaáy coù ngöôøi thaät, hay khoâng? Toân giaû A-nan thöa: Baïch Theá Toân! Con khoâng nghe, khoâng thaáy ngöôøi nam trí tueä, ngöôøi nöõ trì giôùi, ñeä töû baäc Thaùnh naøo coù theå noùi toâi thaáy coù ngöôøi thaät trong baùt daàu. Vì sao? Vì ngöôøi trí bieát tröôùc laø baùt daàu khoâng coù, huoáng gì laø coù ngöôøi. Chæ möôïn taïm danh töø maø noùi nhìn vaøo baùt daàu thaáy coù töôùng ngöôøi. Ñöùc Phaät noùi: Naøy A-nan! Nhö Lai cuõng laïi nhö vaäy, chæ duøng ñeán goïi maø noùi nhöõng gì giaû coù. Naøy A-nan! Nhö Lai duøng boán nhaân duyeân ñeå noùi phaùp. Chuùng sinh nghe roài taâm ñöôïc an laïc, gieo troàng nhaân cuûa Nieát-baøn. Khi Nhö Lai noùi phaùp, aâm thanh truøm khaép möôøi phöông theá giôùi. Chuùng sinh nghe thaáy taâm ñöôïc hoan hyû, xa lìa nhöõng ñöôøng aùc, sinh leân coõi trôøi Ñaâu-suaát. Trong aâm thanh cuûa Nhö Lai khoâng coù nam- khoâng coù nöõ, nam khoâng giöõ laáy töôùng nöõ, nöõ khoâng giöõ laáy töôùng nam. AÂm thanh cuûa Nhö Lai khoâng naõo haïi ñeán chuùng sinh, khoâng huûy hoaïi caùc phaùp, chæ laø neâu roõ taùnh cuûa aâm thanh. Ngöôøi thuyeát phaùp neân luyeän taäp thöïc haønh ñieàu naøy, neân thuaän theo nôi thöïc haønh maø boá thí giaùo phaùp cho chuùng sinh. Ngöôøi thí vaø ngöôøi nhaän caûm ñöôïc quaû baùo, sau naøy seõ noùi roäng hôn.
---

Phaåm 14: QUY MAÏNG TÖÔÙNG ÔÛ treân ñaõ noùi veà taøi thí vaø phaùp thí, nay laïi phaân bieät roõ hôn. Haøng ñeä töû baïch y taïi gia, Caàn phaûi thöïc haønh nhieàu taøi thí, Coøn laïi nhöõng phaùp thieän haïnh khaùc, Nay seõ tieáp tuïc giaûi thích theâm. Trong hai loaïi boá thí naøy, ngöôøi taïi gia neân thöïc haønh taøi thí, ngöôøi xuaát gia neân thöïc haønh phaùp thí. Taïi vì sao? Bôûi vì ngöôøi taïi gia thöïc haønh phaùp thí khoâng baèng ngöôøi xuaát gia, maø ngöôøi nghe nhaän giaùo phaùp laïi thuoäc veà haøng taïi gia voán coù tín taâm raát caïn côït moûng manh. Vaû laïi, ngöôøi taïi gia coù nhieàu tieàn baïc cuûa caûi, ngöôøi xuaát gia thì ñoái vôùi caùc kinh phaùp ñoïc tuïng thoâng hieåu, giaûi thích cho ngöôøi khaùc bieát, ôû giöõa moïi ngöôøi khoâng coù gì sôï haõi; khoâng phaûi laø ngöôøi taïi gia maø coù theå saùnh baèng, cuõng khieán cho ngöôøi nghe khôûi taâm cung kính khoâng baèng ngöôøi xuaát gia. Hôn nöõa, neáu muoán thuyeát phaùp laøm cho taâm ngöôøi thuaàn phuïc,

thì khoâng baèng ngöôøi xuaát gia. Nhö noùi: Tröôùc töï mình tu haønh ñuùng phaùp, Sau ñoù daïy baûo cho ngöôøi khaùc,

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 207

Môùi coù theå noùi lôøi nhö vaäy: OÂng thuaän theo ñieàu toâi thöïc haønh... Ñoù laø vieäc maø ngöôøi xuaát gia laøm raát phuø hôïp, khoâng phaûi laø vieäc maø ngöôøi taïi gia laøm ñöôïc. Laïi noùi: Baûn thaân mình laøm ñieàu baát thieän, Sao coù theå khieán ngöôøi laøm thieän? Töï mình khoâng theå naøo roãng laëng, Sao coù theå khieán ngöôøi roãng laëng? Vì vaäy chính mình laøm ñieàu thieän, Coù theå khieán ngöôøi khaùc haønh thieän, Töï mình ñaõ ñaït ñöôïc roãng laëng, Coù theå khieán ngöôøi ñöôïc roãng laëng. Phaùp thieän tòch dieät, laø phaùp neân laøm cuûa ngöôøi xuaát gia. Hôn nöõa, ngöôøi nghe phaùp coù taâm cung kính toát ñeïp ñoái vôùi ngöôøi xuaát gia. Vaû laïi, neáu thöïc haønh taøi thí thì ngöôøi xuaát gia laøm trôû ngaïi cho nhöõng phaùp thieän khaùc, cuõng trôû ngaïi cho haïnh vieãn ly, vì ngöôøi tu haønh soáng nôi A-lan-nhaõ thanh vaéng, nôi nuùi röøng. Neáu ham laøm taøi thí thì ngöôøi xuaát gia phaûi trôû ngaïi ñeán chuyeän tu haønh. Nhöõng söï vieäc nhö vaäy, neáu laøm vieäc taøi thí thì caàn phaûi ñeán nôi laøng xoùm, laøm vieäc theo baïch y, giao tieáp noùi naêng nhieàu. Neáu khoâng laøm vieäc theo ñôøi thì laøm sao coù tieàn cuûa maø boá thí? Vì lui tôùi xoùm laøng cho neân khoù maø thaâu nhieáp nghieäp cuûa caùc caên, ñöùng tröôùc nhöõng ñieàu thaáy-nghe-thanh-saéc, deã sinh ra ba ñoäc, ñoàng thôøi taâm phaân taùn ñoái vôùi vieäc trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh tieán, thieàn ñònh, trí tueä. Soáng theo loái baïch y thì taâm seõ bò vaáy nhieãm trong lôïi döôõng, phaùt sinh caùc taâm lyù yeâu, gheùt, giaän hôøn, keo kieät ñaày phieàn naõo. Söùc suy nghó phaûi choáng ñôõ sinh ra öùc cheá taâm lyù, neáu keû yeáu ñuoái thì khoâng töï kìm cheá noåi, hoaëc coù theå daãn ñeán boû maïng, hoaëc phaûi cheát vì nhöõng phieàn naõo khoán ñoán. Tham ñaém naêm duïc, xaû giôùi hoaøn tuïc voán goïi laø cheát. Hoaëc luoân luoân traùi vôùi giôùi caám, gaây ra nhieàu toäi naëng, ñoù goïi laø cheát vì nhöõng phieàn naõo khoán ñoán. Vì nhöõng lyù do aáy maø ngöôøi xuaát gia ñöôïc khen ngôïi laø ngöôøi thöïc haønh phaùp thí, ngöôøi taïi gia ñöôïc khen ngôïi thöïc haønh taøi thí. Nhö vaäy ñaõ noùi roäng veà Boà-taùt taïi gia thöïc haønh taøi thí. Coøn nhöõng thieän haïnh khaùc nay seõ noùi ñeán. Khi phaùt taâm Boà-taùt, thì tröôùc heát phaûi quy y Phaät- Phaùp-Taêng. Nhôø ba quy maø ñöôïc coâng ñöùc, coâng ñöùc coù ñöôïc ñeàu hoài höôùng veà quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Laïi nöõa: Quy y Phaät-phaùp vaø chuùng Taêng, Ñieàu maø Boà-taùt caàn phaûi bieát.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 208

Boà-taùt phaûi hieåu roõ nhö thaät veà quy y Phaät, quy y Phaùp, quy y Taêng. Hoûi: Theá naøo goïi laø quy y Phaät? Ñaùp: Khoâng rôøi boû taâm ñaïo Boà-ñeà, Khoâng huûy hoaïi giaùo phaùp ñaõ thoï, Khoâng xa lìa taâm nieäm Ñaïi Bi, Khoâng ham thích ñoái vôùi Thöøa khaùc, Nhö vaäy thì goïi laø Boà-taùt, Quy y Phaät thaät söï nhö phaùp. Taâm Boà-ñeà laø taâm ñaõ phaùt nguyeän caàu Phaät, khoâng döøng nghæ, khoâng buoâng rôøi taâm aáy. Khoâng laøm hö phaùp mình ñaõ tieáp nhaän, laø caùc

Boà-taùt phaûi yeâu meán giôùi haïnh, ñoù laø phaùp thieän maø mình ham thích, laø phaùp daïy laøm nhöõng gì neân laøm vaø khoâng laøm nhöõng gì ngaên caám. Ñoù laø neân thöïc haønh caùc Ba-la-maät, hoaëc neân thöïc haønh boán xöù sôû cuûa coâng ñöùc. Laøm moïi phaùp thieän nhö vaäy laø ñem laïi ích lôïi cho chuùng sinh. Thoï trì, tu haønh ñeàu khoâng khieán cho thieáu soùt, hö hoaïi. Taâm Ñaïi Bi laø taâm cöùu vôùt chuùng sinh ñang khoå naõo, vì caàu Phaät ñaïo cho ñeán trong chieâm bao cuõng khoâng rôøi boû taâm naøy. Khoâng ham thích caùc Thöøa khaùc, laø chæ ham thích tin saâu saéc vaøo Phaät ñaïo, khoâng ham theo Thanh vaên thöøa vaø Bích-chi-Phaät thöøa. Coù ñöôïc nhöõng phaùp naøy thì neân bieát ñoù laø nhö thaät quy y Phaät. Hoûi: Theá naøo laø quy y Phaùp? Ñaùp: Gaàn guõi ngöôøi giaûng giaûi giaùo phaùp, Nhaát taâm laéng nghe nhaän giaùo phaùp, Duy trì nhôù nghó maø giaûng noùi, Nhö vaäy goïi laø quy y phaùp. Ngöôøi noùi phaùp laø ngöôøi phoâ baøy, giaûi thích, giaûng noùi söï saâu xa cuûa phaùp Phaät, chæ roõø thieän vaø aùc, ñoaïn tröø moïi nghi ngôø meâ hoaëc. Neân luoân gaàn guõi vaø thöôøng ñeán nôi aáy, moät loøng cung kính cuùng döôøng ñeå laéng nghe vaø tieáp nhaän. Duøng söùc maïnh cuûa nhôù nghó ñeå naém giöõ khoâng queân suy nghó theo giaùo phaùp tuøy thuaän vôùi nghóa saâu xa, sau ñoù giaûng noùi cho moïi ngöôøi nhöõng gì mình hieåu. Ñem coâng ñöùc phaùp thí naøy hoài höôùng veà Phaät ñaïo. Ñoù goïi laø quy y Phaùp. Hoûi: Theá naøo laø quy y Taêng? Ñaùp: Nhö nhöõng ngöôøi thuoäc haønh Thanh vaên,

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 209

Chöa böôùc vaøo phaàn vò cuûa phaùp, Khieán cho phaùt taâm ñaïo voâ thöôïng, Ñeå ñaït ñöôïc möôøi löïc cuûa Phaät, Tröôùc heát duøng taøi thí thaâu nhieáp, Sau ñoù môùi duøng ñeán phaùp thí, Tin saâu saéc boán quaû Sa-moân Coi troïng chuùng Taêng khoâng phaân bieät, Caàu mong coâng ñöùc cuûa Thanh vaên, Maø khoâng chöùng ñeán quaû giaûi thoaùt, Nhö vaäy goïi laø quy y Taêng, Cuõng caàn phaûi nghó ñeán ba ñieàu. Ngöôøi thanh vaên laø ngöôøi thaønh töïu thanh vaên chöa böôùc vaøo phaùp vò laø ñoái vôùi ñaïo Thanh vaên chöa ñöôïc Taát ñònh, coù theå giuùp ngöôøi naøy phaùt taâm Phaät ñaïo maø ñaït ñöôïc möôøi löïc. Neáu nhö ngöôøi böôùc vaøo phaùp vò thì cuoái cuøng khoâng theå khieán hoï phaùt taâm voâ thöôïng nöõa. Giaû söû coù phaùt taâm thì cuõng khoâng thaønh töïu, nhö Toân giaû Tu-boà-ñeà ñaõ noùi trong Baùt Nhaõ Ba-la-maät, ñaõ böôùc vaøo phaùp vò chính thöùc thì khoâng theå phaùt taâm voâ thöôïng nöõa. Vì sao? Vì ngöôøi naøy ñaõ taùch mình ra khoûi sinh töû, khoâng coøn qua laïi trong sinh töû. Ngöôøi phaùt taâm voâ thöôïng, tröôùc heát ñem cuûa tieàn boá thí ñeå thaâu nhieáp ngöôøi ta, ñem nhöõng thöù caàn duøng nhö y phuïc, ñoà aên uoáng, ñoà naèm, thuoác men maø giuùp cho ñeå thaâu nhieáp hoï. Ngöôøi xuaát gia thì thaâu nhieáp baèng caùch giuùp cho y phuïc, ñoà aên uoáng, ñoà naèm, thuoác men, taïp höông, höông xoa. Ngöôøi taïi gia thì thaâu nhieáp hoï baèng nhaân duyeân, laøm cho sinh taâm thaân aùi, nhöõng gì noùi ra khieán cho hoï tin nhaän, roài sau ñoù môùi duøng phaùp thí, khieán hoï phaùt taâm ñaïo voâ thöôïng. Quaû cuûa Taêng laø boán höôùng-boán quaû. Chuùng laø nhöõng ngöôøi tieáp nhaän hình töôùng xuaát gia ôû trong giaùo phaùp Phaät, laø nhöõng ngöôøi vaâng giöõ giôùi

caám, khoâng phaân bieät laø ñaõ coù quaû höôùng hay chöa coù. Taêng nhö vaäy laø ñaõ lìa khoûi söï noâ leä cuûa aân aùi, cho neân goïi laø quyù Taêng. Tin töôûng ham thích ba moân giaûi thoaùt laø Khoâng-Voâ töôùng-Voâ nguyeän, nhöng khoâng phaân bieät hyù luaän, nöông töïa vaøo Taêng naøy thì goïi laø quy y Taêng. Caàu coâng ñöùc Thanh vaên nhöng khoâng chöùng giaûi thoaùt laø bieát Taêng naøy giöõ giôùi ñaày ñuû, thieàn ñònh ñaày ñuû, trí tueä ñaày ñuû, giaûi thoaùt ñaày ñuû, giaûi thoaùt tri kieán ñaày ñuû, ba minh ñaày ñuû, ñaït ñöôïc saùu thaàn thoâng, taâm ñöôïc töï taïi, coù ñaïi oai ñöùc, rôøi boû nieàm vui theá gian, ra khoûi caûnh giôùi ma, khoâng duøng laøm möøng vôùi lôïi loäc danh döï maø ñôøi khen

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 210

ngôïi. Khoâng duøng laøm buoàn vì nhöõng hö hao, huûy nhuïc, cheá nhaïo, khoå sôû, luoân thöïc haønh saùu phaùp xaû, ñaït ñöôïc taùm giaûi thoaùt theo lôøi Phaät daïy, coù ngöôøi ñang haønh ñaïo, coù ngöôøi ñöôïc giaûi thoaùt, coù ngöôøi thöïc haønh moät ñaïo, phaù hai loaïi phieàn naõo, bieát thoâng thaïo ba coõi, thoâng suoát boán ñeá, tröø dieät naêm aám, an truù trong saùu phaùp hoøa kính, ñaày ñuû baûy phaùp khoâng thoái chuyeån vaø taùm ñaïi nhaân giaùc, rôøi xa chín kieát söû, ñöôïc möôøi loaïi söùc maïnh cuûa Thanh vaên. Thaønh töïu moïi coâng ñöùc nhö vaäy goïi laø chuùng ñeä töû cuûa Phaät. Chæ mong caàu nhöõng coâng ñöùc nhö vaäy, chôù khoâng mong caàu söï giaûi thoaùt aáy. Vì sao? Vì taâm öa thích vaø tin saâu vaøo söï giaûi thoaùt voâ ngaïi cuûa Phaät. Ñoù goïi laø quy y Taêng. Laïi nöõa, neáu nghe phaùp baèng chöông cuù, vaên töï, thì coù theå nghó ñeán thaät töôùng cuûa phaùp, goïi laø quy maïng Phaùp. Neáu thaáy Thanh vaên Taêng thì nghó ñeán caùc chuùng Boà-taùt maø phaùt taâm Boà-ñeà, ñoù goïi laø quy y Taêng. Thaáy hình töôïng Phaät thì nghó ñeán Ñöùc Phaät thaät söï ñoù laø quy y Phaät. Hoûi: Theá naøo goïi laø nghó ñeán Ñöùc Phaät chaân thaät thaät söï? Ñaùp: Nhö trong kinh Voâ Taän yù ñaõ noùi veà nghóa cuûa nieäm Phaät Tam-muoäi. Nghó ñeán Ñöùc Phaät thaät söï, laø khoâng duøng saéc, khoâng duøng töôùng, khoâng duøng nôi sinh, khoâng duøng hoï, khoâng duøng nhaø, khoâng duøng quaù khöù, hieän taïi, vò lai, khoâng duøng naêm aám-möôøi hai nhaäp-möôøi taùm giôùi, khoâng duøng kieán vaên giaùc tri, khoâng duøng taâm yù thöùc, khoâng duøng haønh thuoäc hyù luaän, khoâng duøng sinh dieät truù, khoâng duøng laáy boû, khoâng duøng nhôù nghó phaân bieät, khoâng duøng töôùng phaùp, khoâng duøng töôùng mình, khoâng duøng töôùng moät, khoâng duøng töôùng khaùc, khoâng duøng taâm duyeân soá, khoâng duøng trong ngoaøi, khoâng duøng giaùc quaùn giöõ laáy töôùng khoâng duøng xuaát nhaäp, khoâng duøng hình saéc töôùng maïo, khoâng duøng nhöõng oai nghi ñaõ thöïc haønh, khoâng duøng trì giôùi-thieàn ñònh-trí tueä-giaûi thoaùt-giaûi thoaùt tri kieán, khoâng duøng möôøi löïc, boán voâ sôû uùy vaø caùc phaùp cuûa Phaät. Nhö thaät nieäm Phaät, laø voâ löôïng khoâng theå nghó baøn, khoâng haønh, khoâng bieát, khoâng ngaõ, ngaõ sôû, khoâng nhôù, khoâng nghó, khoâng phaân bieät naêm aám-möôøi hai nhaäp-möôøi taùm giôùi. Khoâng hình-khoâng ngaïi-khoâng phaùt-khoâng truù-khoâng chaúng truù. Khoâng truù saéc-khoâng truù thoï töôûng haønh thöùc-khoâng truù nhaõn saéc-khoâng truù nhaõn thöùc-khoâng truù nhó thanh-

khoâng truù nhó thöùc-khoâng truù tyû höông-khoâng truù tyû thöùc-khoâng truù thieät vò-khoâng truù thieät thöùc-khoâng truù thaân xuùc-khoâng truù thaân thöùc-khoâng truù yù phaùp-khoâng truù yù thöùc. Khoâng truù heát thaûy moïi duyeân, khoâng khôûi heát thaûy caùc töôùng. Khoâng sinh heát thaûy ñoäng nieäm, hoài töôûng, phaân

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 211

bieät... Khoâng sinh kieán-vaên-giaùc-tri. Tuøy thuaän thöïc haønh heát thaûy caùc töôùng giaûi thoaùt chaân chaùnh. Taâm khoâng noái theo nhau, dieät heát moïi phaân bieät. Phaù tan moïi yeâu giaän huûy hoaïi caùc töôùng nhaân, ñoaïn tröø taát caû ñôøi tröôùc-ñôøi giöõa-ñôøi sau. Cuoái cuøng thoâng suoát saùng toû, khoâng coøn nôi naøy nôi kia, khoâng loaïn ñoäng cho neân khoâng vui möøng, khoâng thoï nhaän yù vò cho neân khoâng coøn ham thích. Baûn töôùng tòch dieät cho neân khoâng coøn noùng böùc. Taâm khoâng lo toan cho neân ñöôïc giaûi thoaùt. Töôùng khoâng coù saéc cho neân khoâng coù thaân. Khoâng caûm thoï cho neân khoâng coù tieáp nhaän. Khoâng coù töôûng cho neân khoâng coù kieát söû. Khoâng coù haønh ñoäng cho neân voâ vi. Khoâng nhaän bieát cho neân khoâng coù thöùc. Khoâng giöõ laáy cho neân taâm khoâng hoaït ñoäng. Khoâng buoâng boû cho neân taâm chaúng phaûi laø khoâng hoaït ñoäng. Khoâng nôi choán cho neân taâm khoâng truù. Troáng khoâng cho neân khoâng coù ñeán. Khoâng phaùt sinh cho neân khoâng coù ra ñi. Heát thaûy ñeàu nhôù nghó ñeán taâm-taâm soá phaùp vaø caùc phaùp khaùc, khoâng tham lam-khoâng ñaém tröôùc-khoâng giöõ laáy-khoâng tieáp nhaän-khoâng nhö vaäy-khoâng dieät. Töø tröôùc ñeán nay khoâng sinh khoâng coù töôùng sinh. Thaâu nhieáp vaøo phaùp taùnh vöôït qua nhaõn saéc, vaøo coõi hö khoâng. Töôùng nhö vaäy goïi laø Chaân nieäm Phaät. Nieäm Phaùp laø phaùp Phaät giaûng giaûi veà phaùp thieän nhö vaäy, caûm ñöôïc quaû baùo ñôøi naøy khoâng coù thôøi haïn nhaát ñònh, maø coù theå quaùn saùt phaùp thieän. Ngöôøi saép ñeán ñöôïc ñaïo trí, beân trong bieát roõ tröôùc-giöõa-sau ñeàu laø thieän, lôøi noùi thieän, nghóa lyù thieän thuaàn tuùy laø thieän khoâng heà laãn taïp, ñaày ñuû thanh tònh. Coù naêng löïc ñoaïn tröø tham duïc, coù naêng löïc ñoaïn tröø saân haän, coù naêng löïc ñoaïn tröø ngu si, coù naêng löïc loaïi boû taâm kieâu maïn, coù naêng löïc loaïi boû kieán chaáp, coù naêng löïc loaïi boû nghi ngôø hoái tieác, coù naêng löïc loaïi boû cao ngaïo coi troïng chính mình, coù naêng löïc loaïi boû moïi söi khao khaùt, phaù tan moïi nôi quay veà, ñoaïn tuyeät con ñöôøng noái tieáp nhau, khoâng coøn aùi nhieãm, lìa xa duïc tình, ñeán nôi Nieát-baøn tòch dieät. Töôùng nhö vaäy goïi laø nieäm phaùp. Bôûi vì khoâng-voâ töôùng-voâ nguyeän, laø khoâng sinh-khoâng dieät hoaøn toaøn vaéng laëng, khoâng gì saùnh ñöôïc, khoâng gì neâu roõ. Nhö trong nghóa nieäm Phaät ñaõ noùi. Vaû laïi, nieäm phaùp coù ba loaïi: Thuaän theo Phaät phaùp giaûng giaûi veà phaùp thieän naøy, cho ñeán thanh tònh ñaày ñuû thì goïi laø Ñaïo. Coù naêng löïc ñoaïn tröø tham duïc cho ñeán Nieát-baøn tòch dieät, thì goïi laø Nieát-baøn. Khoâng-Voâ töôùng... cho ñeán khoâng gì saùnh ñöôïc, khoâng gì neâu roõ, thì goïi laø phaùp Theå. Coøn nieäm Taêng thì nhö tröôùc ñaõ noùi veà coâng ñöùc cuûa Taêng. Nieäm laø taâm quyeát ñònh thích hôïp vôùi Tam baûo nhö vaäy. Duøng yù nieäm nhö

vaäy mong caàu höôùng veà Phaät ñaïo maø thöïc haønh boá thí, ñoù goïi laø quy y Phaät.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 212

Vì baûo veä giaùo phaùp maø thöïc haønh boá thí, ñoù goïi laø quy y phaùp. Duøng coâng ñöùc boá thí naøy phaùt taâm hoài höôùng, luùc thaønh töïu Phaät ñaïo thaâu nhieáp Boà-taùt vaø Thanh vaên Taêng, ñoù goïi laø quy y Taêng. ----------

Phaåm 15: NAÊM GIÔÙI Nhö vaäy Boà-taùt taïi gia coù khaû naêng tu taäp nghieäp cuûa ngöôøi thieän, taùch xa nghieäp cuûa ngöôøi aùc. Nhö noùi: Phaùt khôûi tu taäp nghieäp ngöôøi thieän, Nhö phaùp söû duïng moïi cuûa caûi, Ñuû söùc thì nhaän laáy traùch nhieäm, Khoâng ñuû söùc thì khoâng tieáp nhaän. Nghieäp cuûa ngöôøi thieän, noùi goïn laø töï mình soáng löông thieän, cuõng laøm cho ngöôøi khaùc ñöôïc lôïi ích. Nghieäp cuûa ngöôøi aùc laø töï dìm mình trong suy suïp khoå naõo, khieán ngöôøi khaùc cuõng bò suy suïp khoå naõo. Cuûa caûi caàn duøng ñuùng phaùp, laø khoâng saùt sinh, khoâng aên troäm, khoâng löøa doái ngöôøi ta, ñem söùc mình kieám tieàn cuûa, duøng ñeå cuùng döôøng Tam baûo ñuùng nhö phaùp. Xoùt thöông giuùp cöùu keû giaø yeáu taät beänh. Ñuû naêng löïc thöïc haønh thì nhaän laáy gaùnh naëng. Khoâng ñuû naêng löïc thöïc haønh thì khoâng tieáp nhaän. Ñoái vôùi vieäc laøm ôû ñôøi naøy hoaëc ñôøi sau: Neáu Boà-taùt coù khaû naêng laøm lôïi mình, lôïi ngöôøi, thì coâng vieäc ñöôïc thaønh laäp nhö tröôùc ñaõ noùi. Neáu bieát mình khoâng ñuû naêng löïc thöïc haønh thì khoâng tieáp nhaän. Laïi noùi: Phaùp theá gian khoâng buoàn-vui gì, Luoân luoân xaû ñoái vôùi töï lôïi, Thöôøng chòu khoù thöïc haønh lôïi tha, Bieát aân saâu saéc ñeàn gaáp boäi. Phaùp theá gian laø nhöõng chuyeän lôïi loäc, suy taøn, ñoå naùt, danh döï, khen ngôïi cheâ bai nhaïo, khoå vui. Loøng khoâng buoàn-vui gì ñoái vôùi nhöõng hieän töôïng aáy. Buoâng boû töï lôïi, sieâng naêng laøm lôïi cho ngöôøi, laø nhöõng haïnh thieän maø Boà-taùt laøm, khoâng nhaém vaøo cho mình, maø thì ngay caû nhöõng ngöôøi chöa heà quen bieát, nhöõng ngöôøi khoâng coù nhaân duyeân maø Boà-taùt thöïc haønh ñieàu thieän, thöïc haønh buoâng xaû töï lôïi ñeå giuùp ñôõ ngöôøi khaùc thaønh töïu thieän nghieäp. Hoûi: Xaû boû lôïi mình chòu khoù thöïc haønh laøm lôïi ích cho ngöôøi, ñieàu naøy khoâng phaûi nhö vaäy. Nhö Phaät noùi: Tuy laø lôïi ích nhieàu nhöng ngöôøi

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 213

ta khoâng baèng loøng töï rôøi boû lôïi ích cuûa mình. Nhö noùi: Boû moät ngöôøi ñeå coù ích cho moät nhaø, boû moät nhaø vì lôïi ích cho moät laøng, boû moät laøng vì lôïi ích cuûa moät nöôùc, boû moät nöôùc ñeå thaønh töïu chính mình, boû chính mình ñeå baûo veä chaùnh phaùp. Tröôùc haõy töï thaønh töïu lôïi mình, Sau ñoù môùi laøm lôïi cho ngöôøi, Boû lôïi mình laøm lôïi cho ngöôøi, Sau seõ sinh buoàn phieàn hoái tieác, Boû lôïi mình laøm lôïi cho ngöôøi, Töï cho raèng laø ngöôøi trí tueä, Nhö vaäy ôû trong theá gian naøy, Thaät laø haïng ngu si thöù nhaát. Ñaùp: ÔÛ ñôøi naøy, laøm lôïi cho keû khaùc, coøn ñöôïc khen laø thieän, laø coù taâm vöõng chaéc, huoáng laø Boà-taùt ñaõ laøm moïi chuyeän vöôït qua theá gian, neáu lôïi ngöôøi thì chính laø

lôïi mình. Nhö noùi: Boà-taùt ñoái vôùi vieäc cuûa ngöôøi, Taâm yù khoâng heøn nhaùc yeáu ñuoái, Ngöôøi phaùt taâm Boà-ñeà cao caû, Lôïi cho ngöôøi chính laø lôïi mình. Nghóa naøy ñaõ noùi roäng ôû phaàn ñaàu, vì vaäy lôøi oâng vöøa noùi laø khoâng ñuùng. Bieát ôn saâu ñeàn ñaùp gaáp boäi, laø neáu ai laøm chuyeän toát cho mình, thì Boà-taùt luoân baùo ñeàn troïng haäu. Laïi nöõa, bieát ñöôïc ôn saâu kia, thì ñaáy laø ngöôøi coù töôùng thieän. Laïi nöõa: Ngöôøi ngheøo khoù duøng cuûa giuùp ñôõ, Ngöôøi sôï haõi giuùp cho khoâng sôï, Nhöõng coâng ñöùc toát ñeïp nhö vaäy, Luoân luoân giöõ gìn thaät vöõng chaéc. Ai ngheøo thì cho cuûa caûi, laø coù keû ñôøi tröôùc khoâng gieo troàng phöôùc ñöùc, cho neân ñôøi naøy thieáu phöông tieän soáng maø soáng thieáu huït. Tuøy naêng löïc cuûa mình maø Boà-taùt xoùt thöông chu caáp cho ngöôøi aáy. Cho ñieàu khoâng sôï haõi, laø ñoái vôùi moïi thöù sôï haõi, nhö sôï haõi vì oaùn thuø, sôï haõi vì ñoùi reùt, noùng laïnh, chaùy nhaø, luït loäi... thì Boà-taùt khuyeân nhuû daïy doã cho nhöõng ngöôøi luoân luoân lo sôï aáy, khieán hoï ñöôïc an oån vui veû, xua tan sôï haõi cho hoï. Coâng ñöùc nhö vaäy thaät vöõng chaéc. Cuoái cuøng ñoái vôùi nhöõng ngöôøi mang nhieàu lo aâu, Boà-taùt xua tan lo aâu cho hoï. Keû thieáu naêng löïc, Boà-taùt giuùp hoï thöïc haønh nhaãn nhuïc, xa lìa ngaïo maïn ... Ñoái vôùi ai ñöôïc toân kính, Boà-taùt laøm taêng theâm söï cung kính. Ñoái vôùi



ngöôøi hoïc roäng, Boà-taùt luoân gaàn guõi, tieáp xuùc. Ñoái vôùi ngöôøi trí tueä, Boà-taùt luoân hoûi han thænh yù veà ñieàu thieän aùc. Ñoái vôùi nhöõng gì maø Boà-taùt thöôøng töï laøm, thì luoân laøm vôùi chaùnh kieán. Ñoái vôùi nhöõng ai khoâng coù loøng quanh co dua nònh, khoâng coù yeâu meán giaû doái, thì Boà-taùt caàu ñieàu thieän ôû hoï, khoâng chaùn naûn maø caàu hoïc roäng khoâng cuøng, giöõ taâm vöõng chaéc ñeå thaønh töïu moïi chuyeän laøm boá thí. Thöôøng cuøng soáng cuøng laøm theo ngöôøi thieän. Ñoái vôùi keû aùc, Boà-taùt sinh taâm Ñaïi Bi. Ñoái vôùi haøng thieän tri thöùc hay khoâng phaûi thieän tri thöùc, Boà-taùt ñeàu giöõ chaéc yù töôûng cuûa haøng thieän tri thöùc. Coù taâm bình ñaúng ñoái vôùi chuùng sinh, khoâng keo kieät trong vieäc noùi caùc phaùp yeáu. Giaûng noùi heát cho ngöôøi nhöõng gì maø mình hieåu bieát, nhöõng yù nghóa cao saâu cuûa nhöõng phaùp maø mình nghe. Boà-taùt coù yù nieäm veà voâ thöôøng ñoái vôùi moïi thuù vui cuûa naêm duïc. Ñoái vôùi vôï con, Boà-taùt coù yù nieäm veà caûnh ñòa nguïc. Ñoái vôùi taøi saûn rieâng tö, Boà-taùt coù yù nieäm veà beänh khoå. Ñoái vôùi coâng vieäc vaø saûn nghieäp, Boà-taùt sinh yù nieäm öu phieàn. Ñoái vôùi moïi mong caàu, Boà-taùt coù yù nieäm nhö caên thieän bò phaù hoaïi. Ñoái vôùi söï soáng ôû nhaø, Boà-taùt coù yù nieäm nhö lao nguïc. Ñoái vôùi thaân toäc, tri thöùc, Boà-taùt coù yù nieäm nhö cai nguïc. Ngaøy ñeâm suy nghó vôùi yù nieäm laø ñöôïc lôïi gì? Vôùi yù nieäm laø ñöôïc thaân beàn chaéc hay thaân khoâng beàn chaéc? Vôùi yù nieäm ñöôïc cuûa caûi beàn chaéc hay cuûa caûi khoâng beàn chaéc? Laïi nöõa: Phaùp cuûa taïi gia laø naêm giôùi, Taâm thuaän theo an truù vöõng vaøng. Boà-taùt taïi gia laáy ba töï quy ñeå thöïc haønh coâng ñöùc noùi treân, vaø thuaän theo an truù vöõng vaøng vaøo naêm giôùi. Naêm giôùi laø phaùp chung cuûa taïi gia, phaûi xa lìa taâm gieát haïi, coù loøng

thöông xoùt chuùng sinh, töï bieát ñuû, khoâng tham ñoà ñaïc cuûa ngöôøi khaùc, cho ñeán moät coïng coû, ngöôøi ta khoâng cho thì cuõng khoâng laáy. Lìa khoûi taø daâm, chaùn ngaùn chuyeän phoøng the. Ngaên ngöøa traùnh xa caùc saéc beân ngoaøi, maét khoâng nhìn ngoù taø vaïy. Thöôøng nhìn xeùt nhöõng caùi xaáu phôi baøy ñeå sinh yù nieäm chaùn ngaùn xa lìa. Bieát roõ naêm duïc cuoái cuøng ñeàu laø khoå. Neáu coù yù nieäm ham muoán vôùi vôï thì cuõng phaûi buoâng boû, thöôøng xem ñoù laø baát tònh, taâm luoân luoân lo sôï, nhöõng troùi buoäc cuûa kieát söû raát ngaët ngheøo, lìa khoûi ham muoán, khoâng meâ ñaém, luoân bieát theá gian laø khoå vaø voâ ngaõ, thuaän theo phaùt nguyeän nhö vaäy: Ñeán luùc naøo yù nieäm ham muoán ôû trong taâm mình seõ coù theå khoâng phaùt sinh? Vaû laïi, thaân thöïc haønh xa lìa noùi doái, vui thích thöïc haønh noùi lôøi chaân thaät khoâng löøa doái moïi ngöôøi. Taâm vaø mieäng töông öng coù yù nieäm an oån saùng suoát, nhö nhöõng ñieàu thaáy nghe hieåu bieát maø giaûi thích cho ngöôøi khaùc. Töï mình soáng theo phaùp, thaäm

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 215

chí maát maïng nhöng lôøi noùi khoâng gian traù löøa doái. Röôïu laø goác cuûa moïi ñieàu phoùng tuùng xaáu xa, thöôøng phaûi xa rôøi khoâng ñeå cho dính vaøo mieäng, khoâng cuoàng loaïn meâ say, khoâng noùng naûy, khoâng kinh sôï, bieát hoå theïn, khoâng bôõn côït, thöôøng töï mình laéng loøng suy nghó moïi ñieàu toát xaáu. Boà taùt naøy coù luùc thích buoâng xaû taát caû maø daáy leân yù nieäm nhö vaäy. Ngöôøi caàn caùi aên thì cho aên, ngöôøi caàn uoáng thì cho uoáng. Neáu ñem röôïu boá thí thì neân coù yù nieäm nhö vaäy: Nay laø luùc thöïc haønh boá thí Ba-la-maät, tuøy theo söï mong caàu maø giuùp cho. Sau ñoù neân tìm caùch khuyeân nhuû khieán cho xa lìa röôïu, coù ñöôïc yù nieäm trí tueä ñeå khoâng coøn phoùng tuùng. Taïi vì sao? Bôûi vì phaùp boá thí Ba-la-maät laø laøm thoûa maõn moïi mong caàu cuûa ngöôøi khaùc. Boà taùt taïi gia ñem röôïu boá thí cho ngöôøi nhö vaäy thì khoâng coù toäi, duøng phöôùc ñöùc naêm giôùi naøy hoài höôùng cho quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Hoä trì naêm giôùi gioáng nhö baûo veä vaät baùu voâ giaù, nhö baûo veä thaân maïng cuûa mình. Hoûi: Boà-taùt naøy chæ caàn phaûi hoä trì naêm giôùi, coøn caùc nghieäp thieän khaùc thì khoâng hoä trì hay sao? Ñaùp: Boà taùt neân an truù vöõng vaøng, Trong töôùng toång quaùt cuûa naêm giôùi, Coøn nhöõng nghieäp cuûa thaân-mieäng-yù, Taát caû cuõng caàn phaûi thöïc haønh. Noùi xong yù nghóa cuûa naêm giôùi taïi gia. Sau khi thoï naêm giôùi naøy an truù vöõng chaéc vaøo ñoù. Ba nghieäp thieän coøn laïi, cuõng phaûi thöïc haønh tu taäp. Laïi nöõa, phaùp maø Boà-taùt taïi gia neân thöïc haønh: Tuøy thuaän laøm lôïi ích chuùng sinh, Thuyeát phaùp ñeå giaùo hoùa moïi ngöôøi. Chuùng sinh coù nhöõng thieáu huït gì thì Boà-taùt naøy ñeàu giuùp cho hoï. Chuùng sinh duø ôû baát cöù nôi ñaâu trong nöôùc, nhö trong thaønh aáp, xoùm laøng, beân röøng, döôùi boùng caây, heã thaáy nhöõng gì coù ích lôïi thì Boà-taùt thuyeát phaùp giaùo hoùa hoï. Ai chöa coù loøng tin thì Boà-taùt noùi phaùp khieán hoï tin phaùp. Ai chöa coù loøng cung kính thì noùi cho hoï bieát söï kính leã. Ai bieát ít giaùo phaùp thì noùi cho hoï bieát theâm nhieàu giaùo phaùp. Ai tham lam keo kieät thì noùi phaùp boá thí cho hoï. Ai giaän döõ thì noùi

phaùp hoøa hôïp nhaãn nhuïc cho hoï. Ai laøm bieáng thì noùi phaùp tinh tieán cho hoï. Ai taâm yù roái loaïn thì noùi phaùp Chaùnh nieäm xöù cho hoï. Ai ngu toái thì ñem trí tueä giaûng giaûi cho hoï. Laïi nöõa: Tuøy theo nhöõng ngöôøi gaëp thieáu thoán, Cuõng thuaän loøng cung caáp ñaày ñuû.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 216

Chuùng sinh coù nhöõng thieáu huït gì thì Boà-taùt ñeàu caáp ñuû cho hoï. Coù ngöôøi tuy giaøu maø coøn coù ñieàu chöa ñuû, cho ñeán vua chuùa cuõng phaûi coù ñieàu thieáu thoán. Vì vaäy, tröôùc tuy noùi laø ñem cuûa caûi boá thí cho ngöôøi ngheøo, nhöng nay laïi noùi laø tuøy theo nhöõng ngöôøi gaëp thieáu huït maø caáp cho ñuû. Laïi nöõa: Coù nhöõng chuùng sinh ñaày xaáu xa, Gaây ra bao nhieâu chuyeän buoàn phieàn, Dua nònh-kieâu caêng vaø phoùng tuùng, Maéng nhieác-khinh khi cuøng löøa doái, Vong aân boäi nghóa khoâng ñeàn ñaùp, Ngu si bít chaët khoù caûm hoùa, Taâm Boà taùt luoân thöông xoùt hoï, Duõng maõnh tinh tieán tu haønh theâm. Nhöõng keû aùc ñem bao chuyeän aùc gaây raéc roái cho Boà-taùt, nhöng taâm Boà-taùt vaãn khoâng bieáng treã chaùn naûn, khoâng caàn phaûi nghó nhö vaäy: Keû hung döõ nhö theá, ai coù theå ñieàu phuïc hoï ñöôïc, ai coù theå giaùo hoùa hoï ñöôïc, ai coù theå khuyeán khích hoï ñöôïc, khieán cho hoï vöôït qua sinh töû, cuoái cuøng tôùi Nieát-baøn? Ai maø coù theå qua laïi sinh töû naøy vôùi hoï? Ai coù theå cuøng soáng chung vôùi hoï trong hoøa hôïp. Moïi ñieàu aùc thaät voâ lyù ai coù theå chòu ñöïng noåi? Mình phaûi chaám döùt vieäc cöùu vôùt thoâi, khoâng theå coäng söï vôùi hoï nöõa. Mình hoaøn toaøn xa rôøi, khoâng coäng söï vôùi hoï, cuõng khoâng coù theå hoøa hôïp noåi vôùi hoï. Nhöõng keû aùc quaù nhieàu naøy, khoâng heà suy nghó laïi, nhöõng haïng aáy laøm sao coù theå ñi theo hoï maõi ñöôïc? Boà-taùt thaáy bieát chuùng sinh aùc nhö vaäy, nhöng khoâng phaûi khoù tröø, cho neân Boà-taùt laïi nghó nhö vaäy: Nhöõng haïng aùc nhö vaäy, khoâng phaûi laø ít, phaûi tinh tieán môùi giuùp mình truï vöõng trong phaùp laïc ñaõ coù. Bôûi vì haïng aáy cho neân taâm mình phaûi tinh tieán, sieâng naêng hôn nöõa, tinh tieán gaáp traêm laàn, ñeå sau ñoù coù söùc maïnh to lôùn maø giaùo hoùa hoï. Haïng aùc quaù nhieàu naøy, khoù lay tænh naøy, Boà-taùt phaûi nhö thaày thuoác chòu khoù gaëp gôõ chuùng sinh, duøng moät nhaân duyeân nhoû cuõng coù theå chöõa trò beänh naëng cuûa hoï. Boà-taùt dieät tröø beänh phieàn naõo cuûa chuùng sinh nhö vaäy, khieán hoï tuøy yù vui soáng trong coâng ñöùc maø hoï ñaõ coù. Ñoái vôùi keû troïng toäi, keû ñaïi aùc, mình caàn phaûi phaùt khôûi loøng Ñaïi Bi saâu xa, thöông xoùt hoï gaáp traêm ngaøn laàn. Nhö baäc löông y coù loøng thöông xoùt ngöôøi, seõ trò laønh haún moïi caên beänh, vaø ñoái vôùi haïng ngöôøi beänh naëng, löông y laïi caøng thöông xoùt saâu saéc, sieâng naêng tìm phöông caùch, tìm thuoác hay cho hoï. Boà-taùt cuõng nhö theá, ñoái vôùi beänh phieàn naõo cuûa chuùng sinh, caàn phaûi heát loøng xoùt thöông saâu naëng. Ñoái vôùi haïng heát söùc aùc, thì coù nhieàu

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 217

phieàn naõo naëng, Boà-taùt caøng xoùt thöông hôn, sieâng naêng tìm phöông caùch, gia taâm trò beänh toát hôn. Vì sao? Tuøy theo nôi Boà taùt cö truù, Khoâng giaùo hoùa

daãn daét chuùng sinh, Ñeå rôi vaøo trong ba ñöôøng aùc, Chö Phaät quôû traùch thaät saâu xa. Boà taùt tuøy theo nôi cö truù, hoaëc ôû baát cöù ñaát nöôùc naøo, trong thaønh aáp-thoân laøng, döôùi taùn caây giöõa nuùi röøng, ñeàu ñem heát naêng löïc cuûa mình laøm lôïi ích maø giaùo hoùa chuùng sinh, nhöng laïi löôøi nhaùc chaùn naûn, cheâ bai oaùn giaän, tham ñaém trong nieàm vui cuûa theá gian, khoâng coù naêng löïc daãn daét caûm hoùa laøm cho rôi vaøo ñöôøng aùc, thì Boà taùt naøy bò Chö Phaät hieän taïi trong möôøi phöông, chæ trích raát saâu saéc thaät ñaùng hoå theïn: Taïi sao chaïy theo nhaân duyeân nhoû maø buoâng boû vieäc lôùn lao? Vì vaäy Boà taùt khoâng muoán bò Chö Phaät quôû traùch, cho neân ñoái vôùi caùc loaïi chuùng sinh dua nònh quanh co-xaáu xa choàng chaát, taâm mình khoâng caàn phaûi traùnh neù maø tuøy theo naêng löïc laøm cho coù ích, phaûi duøng moïi phöông tieän chòu khoù quan taâm caûm hoùa daãn daét; ví nhö maõnh töôùng daãn daét quaân lính laøm cho nhaø vui chòu nhieàu toån thaát, thì bò nhaø vui quôû traùch naëng neà, nhöng neáu vì nhöõng quaân lính khoâng coù söï hieåu bieát, thì nhaø vua khoâng theå quôû traùch vò töôùng. ----------

Phaåm 16: BIEÁT NHÖÕNG TAI HOÏA CUÛA GIA ÑÌNH Hoïc taäp nhö vaäy cho neân Boà-taùt bieát ñöôïc nhöõng loãi khoâng toát cuûa ñôøi soáng gia ñình. Vì sao? Vì bieát nhöõng thoùi xaáu nhö vaäy thì deã boû nhaø ñi hoïc ñaïo. Hoaëc chæ cho ngöôøi khaùc, khieán hoï bieát loãi laàm cuûa ñôøi soáng gia ñình maø xuaát gia hoïc ñaïo. Hoûi: Theá naøo laø nhöõng loãi laàm cuûa ñôøi soáng gia ñình? Ñaùp: Nhö kinh noùi: “Phaät baûo UÙc-ca-la: Gia ñình laø nôi phaù caùc caên thieän. Gia ñình laø röøng gai goùc daøy ñaëc khoù maø töï mình thoaùt ñöôïc. Gia ñình laø nôi phaù hoaïi phaùp thanh tònh. Gia ñình laø choã ôû cuûa moïi giaùc quaùn xaáu aùc. Gia ñình laø choã xaáu aùc nhaát, choã ôû cuûa phaøm phu khoâng ñieàu phuïc. Gia ñình laø choã ôû cuûa heát thaûy vieäc laøm khoâng toát. Gia ñình laø nôi tuï hoäi cuûa keû aùc. Gia ñình laø choã ôû cuûa nhöõng tham duïc, giaän döõ, ngu si. Gia ñình laø choã ôû cuûa heát thaûy phieàn naõo ñau khoå. Gia ñình laø nôi laøm tieâu tan heát thaûy moïi caên thieän töø ñôøi tröôùc. Phaøm phu ôû trong gia ñình naøy, ñieàu khoâng neân laøm maø vaãn laøm, ñieàu khoâng neân noùi maø vaãn noùi. Khoâng neân laøm maø vaãn laøm, laø ôû trong

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 218

phaïm vi naøy ngöôøi ta khinh maïn, cha meï vaø caùc baäc thaày daïy, khoâng kính troïng caùc baäc phöôùc ñieàn toân quyù. Sa moân vaø Baø-la-moân. Gia ñình laø nhaân duyeân cuûa moïi söï tham aùi, buoàn ñau, khoå naõo tai hoõa. Gia ñình laø tröù xöù cuûa moïi ñieàu maéng nhieác thoâ loã hieåm aùc, khoå nhuïc, dao gaäy, troùi buoäc, ñaùnh ñaäp, caét xeû. Chöa gieo troàng thieän caên maø khoâng gieo troàng, ñaõ gieo troàng thì coù theå bò huûy hoaïi. Gia ñình luoân luoân laøm cho phaøm phu vì nhaân duyeân tham duïc naøy maø rôi vaøo ñöôøng aùc, vì nhaân duyeân saân giaän-nhaân duyeân ngu si maø rôi vaøo ñöôøng aùc, vì nhaân duyeân sôï haõi maø rôi vaøo ñöôøng aùc. Gia ñình laø nôi khoâng giöõ gìn giôùi phaåm, rôi boû ñònh phaåm, khoâng theå coù quaùn tueä phaåm, khoâng ñaït ñöôïc giaûi thoaùt

phaåm, khoâng phaùt sinh giaûi thoaùt tri kieán phaåm. Soáng ôû trong gia ñình naøy, tình yeâu cuûa cha meï, anh em, vôï con quyeán thuoäc, ngöïa xe, laøm cho söï tham caàu taêng theâm khoâng coøn thoûa maõn ñöôïc. Gia ñình laø nôi khoù ñaày ñuû, nhö bieån roäng chöùa moïi doøng soâng. Gia ñình laø nôi khoâng coøn coù gì ñaày ñuû, nhö ngoïn löõa ñoát chaùy cuûi khoâ. Gia ñình laø nôi khoâng bao giôø chaám voïng töôûng, söï giaùc quaùn phaân bieät noái tieáp nhau nhö gioù giöõa hö khoâng. Gia ñình laø quaû baùo xaáu aùc cuûa ñôøi sau, nhö thöùc aên ngon coù chaát ñoäc. Gia ñình laø tính chaát cuûa khoå ñau, nhö keû thuø giaû laøm ngöôøi thaân. Gia ñình laø chöôùng ngaïi luoân luoân gaây trôû ngaïi cho Thaùnh ñaïo. Gia ñình laø nôi tranh chaáp hoãn loaïn, ñuû caùc loaïi nhaân duyeân traùi ngöôïc daãn nhau. Gia ñình laø nôi nhieàu noùng giaän, traùch maéng, toát xaáu. Gia ñình laø voâ thöôøng, tuy traûi qua laâu daøi nhöng cuoái cuøng phaûi taøn luïi ñieâu linh. Gia ñình laø nôi nhieàu ñau khoå, vì mong caàu côm aùo cuøng moïi caùch giöõ gìn. Gia ñình laø nôi nhieàu nghi ngôø, gioáng nhö keû thuø. Gia ñình laø voâ ngaõ maø ñieân ñaûo tham tröôùc giaû danh cho laø coù. Gia ñình laø ngöôøi vuõ nöõ, tuy duøng caùc loaïi trang ñieåm nghieâm tuùc hieän roõ ra laø ngöôøi cao quyù, nhöng trong choác laùt thì moïi thöù trang ñieåm trôû laïi laøm cho heøn haï. Gia ñình laø nôi nhöõng bieán ñoåi laï luøng, hoäi tuï nhaát ñònh phaûi ly taùn. Gia ñình nhö huyeãn aûo giaû doái, nhôø hoøa hôïp maø coù chöù khoâng coù thaät söï. Gia ñình nhö giaác moäng, taát caû moïi söï giaøu sang qua laâu daøi thì vaãn maát ñi. Gia ñình nhö söông buoåi saùng, trong thoaùng choác seõ tan maát. Gia ñình nhö gioït maät, muøi vò aáy thaät ít oûi. Gia ñình nhö luøm gai, bò gai nhoïn cuûa muøi vò naêm duïc laøm toån thöông moïi ngöôøi. Gia ñình laø con saâu coù mieäng baèng saét, giaùc quaùn baát thieän thöôøng ruùc ræa aên thòt ngöôøi. Gia ñình laø nôi nhôùp saïch laãn loän, ñôøi soáng coù nhieàu ñieàu löøa gaït xaáu xa. Gia ñình laø nôi öu saàu laøm cho taâm coù nhieàu ñieàu hoãn loaïn roái ren. Gia ñình laø nôi bò huûy hoaïi bôûi vua quan-giaëc cöôùp-nöôùc-löûa-oaùn thaân. Gia ñình laø nôi laém taät, laém nhöõng ñieàu sai laàm. Nhö vaäy tröôûng giaû laø Boà taùt taïi gia,

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 219

caàn phaûi bieát roõ moïi tai hoïa cuûa gia ñình nhö vaäy!" Laïi nöõa: Boà taùt thích hôïp neân bieát roõ, Sai laàm tai haïi cuûa gia ñình, Töï mình thöôøng xuyeân haønh boá thí, Trì giôùi toát ñeïp thöôøng hoan hyû, Neáu troâng thaáy nhöõng ngöôøi xin aên, Neân sinh khôûi naêm loaïi ba töôûng. Boà-taùt taïi gia neân bieát raønh nhöõng tai hoïa vaø laàm loãi cuûa gia ñình nhö vaäy. Phaûi thöïc haønh boá thí, trì giôùi thaät toát ñeïp. Boá thí laø boû taâm tham. Trì giôùi laø thaân khaåu yù thanh tònh. Thieän laø kheùo thaâu nhieáp caùc caên. Thöôøng hoan hyû laø taâm cuøng hoan hyû. Naêm loaïi ba töôûng laø khi thaáy ngöôøi xin aên neân phaùt sinh naêm loaïi ba töôûng. Ba töôûng ñaàu laø yù töôûng veà thieän tri thöùc, yù töôûng chuyeån thaân ñöôïc giaøu coù yù töôûng hoã trôï Boà ñeà. Laïi coù ba yù töôûng: 1. YÙ töôûng loaïi tröø taùnh tham lam keo kieät. 2. YÙ töôûng xaû boû heát thaûy. 3. YÙ töôûng ham caàu coù ñöôïc heát thaûy trí tueä. Laïi coù ba yù töôûng: 1. YÙ töôûng laøm theo lôøi Nhö Lai daïy baûo. 2. YÙ töôûng khoâng caàu quaû baùo. 3. YÙ töôûng laøm cho caùc ma phaûi

khuaát phuïc Laïi coù ba yù töôûng: 1. YÙ töôûng nhìn ngöôøi ñeán xin nhö quyeán thuoäc cuûa mình. 2. YÙ töôûng khoâng buoâng boû nhieáp phaùp. 3. YÙ töôûng buoâng boû söï tieáp nhaän taø vaïy. Laïi coù ba yù töôûng: 1. YÙ töôûng xa lìa ham muoán. 2. YÙ töôûng tu haønh taâm Töø. 3. YÙ töôûng khoâng ngu si. Nay seõ giaûi thích veà ba yù töôûng thöù naêm: 1. Nhaân coù ngöôøi ñeán xin, Boà-taùt chieát phuïc laøm cho ba ñoäc giaûm ñi, xaû boû ñoà vaät ñaõ ñem boá thí, phaùt sinh yù töôûng lìa khoûi ham muoán. 2. Ai ñeán xin laø nguyeän nhaân ñeå giuùp cho hoï nieàm vui, khieán taâm saân haän giaûm ñi, goïi laø yù töôûng tu haïnh Töø. 3. Ñem coâng ñöùc thí naøy hoài höôùng veà ñaïo voâ thöôïng thì taâm ngu si seõ giaûm ñi, ñoù goïi laø yù töôûng khoâng ngu si. Coøn nghóa cuûa caùc yù töôûng khaùc, cuõng neân bieát nhö vaäy. Laïi nöõa:

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 220

Boà taùt nhôø vaøo ngöôøi caàu xin, Thöïc haønh ñuû saùu Ba-la-maät, Nhôø vaøo nhöõng nhaân duyeân nhö vaäy, Gaëp ngöôøi caàu xin raát hoan hyû. Saùu Ba-la-maät laø boá thí, trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh tieán, thieàn ñònh, trí tueä. Bôûi vì nhôø coù ngöôøi caàu xin môùi coù theå thöïc haønh ñuû Ba-la-maät, ñoù laø ích lôïi. Khi thaáy keû xin töø xa ñang ñeán, Boà-taùt sinh taâm caû möøng, nghó nhö vaäy: Thöïc haønh phöôùc ñieàn töï nhieân maø ñeán. Nhôø coù ngöôøi naøy, mình môùi ñöôïc ñaày saùu Ba-la-maät. Vì sao? Vì khi ñem vaät giuùp cho maø taâm khoâng ham tieác, ñoù môùi goïi laø Boá thí Ba-la-maät. Boá thí laø vì quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñoù goïi laø Trì giôùi Ba-la-maät. Neáu khoâng noùng giaän ñoái vôùi keû aên xin thì goïi laø Nhaãn nhuïc Ba-la-maät. Ñang khi boá thí maø taâm khoâng lo laéng, khoâng sôï thieáu huït, khoâng ruùt lui laån traùnh, ñoù goïi laø Tinh tieán Ba-la-maät. Neáu cho ngöôøi xin nhö cho chính mình thì taâm chaéc chaén khoâng hoái tieác, ñoù goïi laø Thieàn ñònh Ba- la-maät. Vì heát thaûy phaùp caùc khoâng theå naém baét ñöôïc maø laøm vieäc boá thí, khoâng caàu quaû baùo, nhö Hieàn Thaùnh khoâng vöôùng maéc, ñem coâng ñöùc boá thí hoài höôùng veà Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñoù goïi laø Trí tueä Ba-la-maät. Laïi nöõa: Quaû baùo nhôø boá thí moïi vaät, Caùc loaïi ñeàu coù theå bieát ñöôïc, Ngöôøi taïi gia keo kieät tieác nuoái, Cuõng bieát roõ caùc loaïi loãi laàm. Nhöõng vaät maø mình ñem boá thí ñeàu ñöôïc coâng ñöùc lôïi vaät. Ngöôøi taïi gia keo kieät luyeán tieác, heát thaûy loãi xaáu aáy, Boà-taùt ñeàu bieát roõ. Hoûi: Boá thí thì ñöôïc coâng ñöùc gì? Ngöôøi taïi gia tieác cuûa, khoâng boá thí thì maéc loãi laàm gì? Ñaùp: Boà taùt duøng trí tueä chaân thaät bieát nhö vaäy: Vaät ñem cho roài laø vaät cuûa mình. Vaät coøn trong nhaø khoâng phaûi laø cuûa mình. Vaät ñaõ cho roài môùi beàn chaéc, vaät coøn trong nhaø khoâng beàn chaéc. Vaät ñaõ cho laø nieàm vui ñôøi sau, vaät trong nhaø chæ laø caùi nieàm vui choác laùt. Vaät ñaõ cho thì khoâng lo giöõ, vaät coøn trong nhaø phaûi lo giöõ. Vaät ñaõ cho laøm giaûm ñi taâm aùi duïc, vaät coøn trong nhaø laøm taêng theâm loøng aùi duïc. Vaät ñaõ cho roài khoâng coøn ngaõ sôû, vaät coøn trong nhaø thì coøn ngaõ sôû. Vaät ñaõ cho khoâng coù nôi heä thuoäc, vaät trong nhaø coøn coù nôi heä thuoäc. Vaät ñaõ cho khoâng coù gì lo sôï, vaät coøn trong nhaø gaây nhieàu lo sôï. Vaät ñaõ cho giuùp ñaïo Boà-ñeà, vaät coøn trong nhaø giuùp cho ma ñaïo. Vaät ñaõ

cho thì khoâng heát, vaät coøn trong nhaø thì coù caïn. Vaät ñaõ cho thì töø ñoù maø ñöôïc nieàm vui, vaät coøn

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 221

trong nhaø thì töø ñoù maø bò khoå. Boá thí roài laø buoâng boû phieàn naõo, coøn vaät trong nhaø thì taêng theâm phieàn naõo. Vaät ñaõ cho thì ñöôïc vui giaøu coù, vaät coøn trong nhaø thì khoâng ñöôïc nieàm vui giaøu coù. Boá thí roài laø nghieäp Ñaïi nhaân, coøn trong nhaø laø nghieäp tieåu nhaân. Ñaõ thí thì chö Phaät khen, coøn trong nhaø thì ngu si khen. Laïi nöõa: Ñoái vôùi vôï con vaø quyeán thuoäc, Cuøng vôùi caùc baäc thieän tri thöùc, Boá thí tieàn baïc vaø suùc sinh, Neân phaùt sinh yù töôûng huyeãn hoùa, Taát caû moïi haønh ñoäng cuûa nghieäp, Ñeàu laø do huyeãn sö laøm ra. Boà taùt taïi gia ñoái vôùi vôï con..., neân sinh yù töôûng huyeãn hoùa, nhö söï vieäc huyeãn hoùa chæ löøa ñöôïc maét ngöôøi haønh nghieäp laø chuû nhaân huyeãn hoùa, moïi chuyeän nhö vôï con... khoâng maáy choác seõ phai môø. Nhö kinh noùi: "Ñöùc Phaät baûo vôùi caùc Tyø-kheo: Caùc haønh nhö huyeãn hoùa, löøa doái laøm meâ hoaëc ngöôøi ngu si, chöù khoâng coù thaät söï. Neân bieát raèng bôûi vì nghieäp maø coù, nghieäp heát thì dieät ñi, vì vaäy gioáng nhö troø huyeãn hoùa". Boà taùt daáy leân yù nieäm nhö vaäy. Ngaõ khoâng phaûi noù laø voán coù, Noù khoâng phaûi laø ngaõ voán coù, Noù vaø Ngaõ ñeàu thuoäc veà nghieäp, Tuøy theo nghieäp nhôø duyeân maø coù, Tö duy thöïc söï ñuùng nhö vaäy, Khoâng neân phaùt khôûi nhöõng aùc nghieäp. Cha meï-vôï con-baø con-tri thöùc-toâi tôù trai gaùi haàu haï..., khoâng coù theå laøm nôi cöùu giuùp, laøm nôi nöông nhôø, laøm nôi quay veà cho mình ñöôïc, chaúng phaûi Ngaõ-chaúng phaûi Ngaõ sôû; naêm aám-möôøi hai nhaäp-möôøi taùm giôùi, haõy coøn chaúng phaûi laø Ngaõ-chaúng phaûi laø Ngaõ sôû, huoáng hoà cha meï-vôï con...? Mình cuõng khoâng coù theå laøm nôi cöùu giuùp, laøm nôi nöông nhôø, laøm nôi quay veà cho hoï ñöôïc; mình cuõng thuoäc veà nghieäp, tuøy theo nghieäp maø nhaän laáy, hoï cuõng thuoäc veà nghieäp tuøy theo nghieäp maø nhaän laáy. Quaû baùo toát xaáu tuøy theo ba loaïi nhö vaäy: 1. Coù nghóa lyù. 2. Thaáy kinh noùi. 3. Thaáy söï vieäc hieän taïi. Khoâng neân vì cha meï-vôï con... maø phaùt khôûi maûy may aùc nghieäp cuûa thaân-mieäng-yù. Laïi nöõa: Boà taùt ñoái vôùi vôï cuûa mình,

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 222

Neân coù ba loaïi veà ba töôûng, Cuõng coøn coù ba loaïi ba töôûng, Laïi coù ba loaïi ba töôûng. Boà taùt taïi gia neân sinh ra caùc loaïi veà ba töôûng. Voán goïi laø ba töôûng, ñoù laø ñoái vôùi vôï thì coù yù töôûng veà voâ thöôøng, yù töôûng veà maát maùt, yù töôûng veà tan hoaïi. Laïi coù ba töôûng: Laø baïn cuøng ñuøa chöù khoâng phaûi laø baïn cuûa ñôøi sau, laø baïn cuøng aên chöù khoâng phaûi laø baïn cuøng nhaän laáy quaû baùo cuûa nghieäp, laø baïn luùc vui chöù khoâng phaûi laø baïn luùc khoå. Laïi coù ba töôûng: Laø töôûng veà baát tònh, töôûng veà dô baån hoâi haùm, töôûng veà ñaùng chaùn ngaùn voâ cuøng. Laïi coù ba töôûng: Laø töôûng veà oan gia, töôûng veà söï naõo haïi, töôûng veà traùi ngöôïc nhau. Laïi coù ba töôûng: Laø töôûng veà La saùt, töôûng veà quyû Tyø-xaù-xaø, töôûng veà xaáu xí khoù coi. Laïi coù ba töôûng:

Laø töôûng ñi vaøo ñòa nguïc, töôûng ñi vaøo suùc sinh, töôûng ñi vaøo ngaï quyû. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà gaùnh naëng, töôûng veà giaûm bôùt, töôûng veà heä thuoäc sôï haõi. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà khoâng coù Ngaõ, töôûng veà heä thuoäc khoâng chaéc chaén, töôûng veà giaû taïm khoâng thaät. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà nhaân toá khôûi leân aùc nghieäp cuûa thaân, töôûng veà nhaân toá khôûi leân aùc nghieäp cuûa mieäng, töôûng veà nhaân toá khôûi leân aùc nghieäp cuûa yù. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà nôi caûm nhaän ham muoán, töôûng veà nôi caûm nhaän giaän döõ, töôûng veà nôi caûm nhaän buoàn phieàn. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà goâng cuøm, töôûng veà xieàng xích, töôûng veà troùi buoäc. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà ngaên caûn trì giôùi, töôûng veà ngaên caûn thieàn ñònh, töôûng veà ngaên caûn trí tueä. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà haàm hoá, töôûng veà löôùi giaêng, töôûng veà bao vaây khoù thoaùt. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà tai haïi, töôûng veà beänh taät, töôûng veà suy suïp buoàn phieàn. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà toäi loãi, töôûng veà thaân ñen thui, töôûng veà tai hoïa möa ñaù. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà beänh, töôûng veà giaø, töôûng veà cheát. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà ma, töôûng veà nôi ôû cuûa ma, töôûng veà



sôï haõi. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà öu saàu, töôûng veà aùo naõo, töôûng veà khoùc loùc næ non. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà loaøi saøi lang lôùn, töôûng veà loaøi caùc Ma- kieät lôùn, töôûng veà loaøi choàn caùo lôùn. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà loaøi raén ñoäc ñen thui, töôûng veà loaøi caù Taàm trôn tuoät, töôûng veà theá löïc cöôùp ñoaït. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà khoâng coù söï cöùu giuùp, töôûng veà khoâng coù nôi quy tuï, töôûng veà khoâng coù xaû boû. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà maát maùt, töôûng veà huûy boû, töôûng veà meät moûi raõ rôøi. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà giaëc cöôùp, töôûng veà cai nguïc, töôûng veà cai nguïc döôùi aâm ty. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà giöõ laïi, töôûng veà troùi buoäc, töôûng veà thaét chaët. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà buøn laày, töôûng veà doøng chaûy, töôûng veà troâi noåi. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà xieàng xích, töôûng veà goâng cuøm, töôûng veà dính chaët. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà ñoáng löûa chaùy röøng, töôûng veà voøng dao xoay troøn, töôûng veà boù ñuoác coû. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà khoâng lôïi ích gì, töôûng veà gai nhoïn, töôûng veà söï aùc ñoäc. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà laán aùt ngöôøi treân, töôûng veà che kính aùnh saùng, veà tham lam ñaém tröôùc. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà caêm haän, töôûng veà roi gaäy, töôûng veà göôm giaùo nhoïn saéc. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà giaän döõ, töôûng veà tranh caõi, töôûng veà gaäy ñaùnh. Laïi coù ba töôûng: Töôûng veà oaùn gheùt gaëp nhau, töôûng veà yeâu thöông chia lìa, töôûng veà oàn naùo loaïn. Noùi toùm laïi, laø duøng yù töôûng veà taát caû ñeàu hoâi haùm xaáu xa baát tònh, yù töôûng veà taát caû ñeàu laø suy suïp hoãn loaïn, yù töôûng veà taát caû ñeàu laø caên baát thieän. Vì vaäy Boà taùt taïi gia ñoái vôùi vôï con nhìn thaáy moïi yù töôûng nhö vaäy, neân sinh taâm chaùn ngaùn rôøi xa maø xuaát gia töôûng veà thieän- haønh thieän. Neáu khoâng theå xuaát gia ñöôïc, thì khoâng neân ñoái vôùi vôï mình maø daáy khôûi nhöõng aùc nghieäp. Laïi nöõa: Neáu ñoái vôùi con cöù yeâu thöông,

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 224

Thì duøng söùc trí tueä rôøi boû, Nhôø vaøo con maø haønh bình ñaúng, Yeâu thöông taát caû moïi chuùng sinh. Boà taùt taïi gia, neáu töï bieát taâm mình yeâu thöông raát nhieàu ñoái vôùi con caùi, thì duøng söùc maïnh cuûa trí tueä maø tö duy lìa boû. Söùc maïnh cuûa trí tueä thuaän theo nghó nhö vaäy: Taâm Boà taùt bình ñaúng, môùi coù söï thaønh töïu quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, taâm phaân bieät cao thaáp thì khoâng coù Boà ñeà. Ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc naøy, töø moät töôùng voâ töôùng maø ñaït ñöôïc, chöù khoâng ñaït ñöôïc töø nhöõng töôùng phaân bieät. Nay mình caàu ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, neáu ñoái vôùi con caùi maø taâm yeâu quyù quaù nhieàu thì coù phaân bieät cao thaáp, khoâng goïi laø bình ñaúng, töùc laø töôùng sai khaùc chöù khoâng phaûi laø moät töôùng nhö nhau. Neáu nhö vaäy thì caùch ly vôùi ñaïi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thaät laø raát xa. Vì vaäy mình khoâng neân ñoái vôùi con caùi maø cöù sinh taâm yeâu quyù. Luùc baáy giôø ñoái vôùi con caùi caàn phaûi phaùt sinh ba yù töôûng. 1. Ñoái vôùi mình thì con caùi laø giaëc, Ñöùc Phaät daïy yeâu thöông bình ñaúng ñeå phaù tan taâm nieäm khoâng bình ñaúng, voán laø taâm yeâu quyù thieân leäch quaù nhieàu. 2. Bò giaëc laøm haïi nguyeân nhaân laø con caùi gaây ra, laøm cho tan taønh caùc thieän caên, ngaên chaën maïng soáng cuûa chaùnh trí. 3. Mình do con caùi maø ñi trong con ñöôøng traùi ngöôïc chöù khoâng ñi theo con ñöôøng thuaän lôïi. Ngay laäp töùc nhôø con caùi maø thöïc haønh taâm töø bình ñaúng ñoái vôùi moïi chuùng sinh, neân daáy leân nghó nhö vaäy: Con caùi töø nôi khaùc ñeán, mình cuõng töø nôi khaùc maø ñeán , con ñeán choã khaùc, mình ñi choã khaùc, mình khoâng bieát choã con ñi, con khoâng bieát choã mình ñi, con khoâng bieát nôi mình ñeán, mình khoâng bieát nôi con ñeán, thì con caùi khoâng phaûi laø mình voán coù, vì sao voâ cöù sinh ra nhieàu ñieàu yeâu quyù maø chòu raøng buoäc? Nhö noùi: Con vaø mình khoâng quen bieát nhau, Nôi naøo ñeán vaø ñi veà ñaâu, Con vaø mình taïi sao thaân thieát, Maø sinh ra taâm chaáp cuûa mình? Vaû laïi, trong doøng sinh töû töø voâ thæ, taát caû chuùng sinh ñaõ töøng laøm con mình, mình cuõng töøng laøm con cuûa hoï. Trong phaùp höõu vi khoâng coù gì quyeát ñònh ñöôïc ñaây laø con mình-kia laø con ngöôøi khaùc. Taïi vì sao? Bôûi vì chuùng sinh xoay voøng qua laïi trong saùu ñöôøng cuøng laøm cha con

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 7 225

laãn nhau. Nhö noùi:
Voâ minh che môø maét trí tueä,
Lieân tuïc nhieàu ñôøi trong sinh töû,
Qua laïi ñaõ taïo ra nhieàu nghieäp,
Traûi qua laøm cha con laãn nhau.
Tham ñaém nieàm vui cuûa theá gian,
Khoâng bieát coù vieäc laøm toát ñeïp,
Oaùn thuø cho raèng laø quen bieát,
Quen bieát laïi cho laø keû thuø.

Vì vaäy mình phöông tieän ñöøng sinh taâm yeâu gheùt, taïi vì sao? Bôûi vì neáu coù thieän tri thöùc thì luoân luoân mong caàu caùc loaïi lôïi ích, neáu coù giaëc thuø thì luoân luoân naûy sinh caùc loaïi yù töôûng khoâng ích lôïi gì. Coù taâm yeâu gheùt nhö vaäy thì khoâng coù ñöôïc yù töôûng thoâng suoát veà caùc phaùp bình ñaúng. Taâm phaân bieät cao thaáp thì sau khi cheát seõ sinh vaøo nôi taø vaïy, thöïc haønh ngay thaúng thì sau khi cheát seõ sinh vaøo nôi thöïc haønh ngay thaúng. Vì vaäy mình khoâng neân laøm theo haïnh taø, maø thöïc haønh bình ñaúng ñoái vôùi chuùng sinh, thì seõ ñaït ñöôïc trí Taùt-baø-nhaõ bình ñaúng.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*